

faptul că primar au fost informați greșit referitor la tratament și ulterior din cauza agravării stării generale au fost nevoiți să se adreseze de urgență la medicul specialist din instituțiile republicane. Marea majoritate a pacienților nu sunt mulțumiți de profesionalismul și calitatea serviciilor medicale prestate de către specialiștii din policlinicile raionale și municipale. Există pacienți care au păreri împărțite referitor la eficiența etapelor traseului pacientului cu hernie de disc elaborat de Centrul Național de Asigurări Medicale.

Concluzii: Studiul efectuat reflectă dificultăți în traseul pacienților cu hernie de disc începând cu medicul de familie și până la adresarea în instituțiile medicale terțiare, printre acestea: timpul îndelungat de așteptare a consultației, a examinărilor de înaltă performanță, a analizelor pentru spitalizări; programări defectuase pentru îndreptări la consultație, examinări, internări; drumuri *întoarse* de la instituțiile terțiare spre raion în scopul obținerii îndreptărilor, analizelor de la medicii de familie, neurologi din instituțiile raionale etc. O posibilă soluție pentru depășirea impedimentelor menționate este preluarea practicilor internaționale, în mod particular folosirea poliței de asigurare în formă de card, implementată cu succes în unele state din Europa.

Cuvinte cheie: hernie de disc, etapele de adresare la medic, managementul pacienților cu hernie de disc, bariere.

CUNOȘTINȚE, ATITUDINI ȘI PRACTICI ALE FEMEILOR REFERITOR LA MENOPAUZĂ

Livia PAVELESCU

Scopul: Aprecierea nivelului de cunoștințe, atitudini și practici ale femeilor cu privire la menopauză pentru elaborarea setului de recomandări privind conduita în această perioadă.

Obiectivele: Analiza practicilor naționale și internaționale în domeniul gestionării perioadei de menopauză; evaluarea cunoștințelor, atitudinilor și practicilor femeilor în contextul conștientizării de către ele a menopauzei; evaluarea opiniilor medicilor ce țin de cunoștințele, atitudinile și practicile femeilor cu privire la menopauză; elaborarea recomandărilor privind conduita perioadei de menopauză.

Materiale și metode: Tipul de studiu – **transversal, descriptiv cu elemente analitice**, efectuat prin chestionarea a 384 de femei cu vârsta cuprinsă între 40-60 de ani, cetățeni ai

Republicii Moldova în perioada aprilie-mai 2020. Chestionarul a fost realizat prin interviuare față în față. *Metodele studiului* – analiză și evaluare a referințelor bibliografice, istorică, sociologică, epidemiologică, statistică (de transfer al datelor, comparativă, grafică).

Rezultate obținute: 85,2 % din respondente au declarat că au simptome asociate menopauzei, dintre care 30,2 % nu au consultat un specialist, iar 28,9 % au apelat la un medic în această privință. Cele mai frecvente simptome ale menopauzei au fost *bufeurile de căldură sau episoade de transpirație, senzație de sufocare, roșeața feței* întâlnite la 90,9 %, urmate de *scăderea libidoului* (88,3 %) *starea depresivă și schimbările bruște de dispoziție* (86,7 %) și *uscăciunea vaginală* (85,7 %). Cea mai frecventă adresabilitate pe acest motiv a fost la medicul de familie (32,7 %), urmată de neurolog (5,9 %), ginecolog (5,6 %). Femeile cu vârsta de 51-55 și 56-60 de ani au avut o rată mult mai înaltă a simptomelor de menopauză, comparativ cu vârsta 40-45 de ani (OR=26,6, IC 95 %: 6.452-109.661, p=0,000 și, respectiv, OR=43.400, IC 95 %: 5.054-372.705, p=0.001). Iar vârsta de 55-60 de ani s-a asociat puternic cu statutul postmenopauzal (absența simptomelor) comparativ cu vârsta tânără (40-45 de ani) (OR=73.5, IC 95 %: 7.419-728.194, p<0.001). În proporție de 96,1 %, femeile au cunoștințe despre această perioadă, dintre care 25,9 % au declarat un nivel suficient, 40,9 % – s-au considerat insuficient de informate și 33,2 % nu puteau aprecia gradul de cunoaștere a acestui subiect. Totodată, 265 (69,2 %) au declarat necesitatea cunoștințelor suplimentare. Sursele de informare au fost mama sau bunica (58,9 %), internetul (29,7 %), școala (28,6 %), cărțile, revistele (26,8 %), medicul (26,6 %) și mai puțin de la TV sau radio (17,4 %). Respondentele cu studii gimnaziale s-au informat mult mai frecvent din școală comparativ cu cele care au absolvit studiile liceale, medii și superioare (OR =0.189, IC 95 %: 0.056-0.637 , p=0.007; OR=0.132, IC 95 %: 0.038-0.462 , p=0.002, și respectiv OR=0.263, IC 95 %: 0.072-0.959 , p=0.043).

Au considerat menopauza drept perioada fără menstruații 63,3 % dintre respondente, 43,8 % – un fenomen firesc, 42,7 % – o perioadă fără de grijă a contracepției, 32 % și, respectiv, 26,3 % – cu îmbătrânirea și senzația că nu mai sunt femei. O atitudine pozitivă și negativă a fost manifestată de 89 (23,2 %) și respectiv 86 femei (22,4 %). Femeile din mediul urban (OR=3.037, IC 95 %: 1.036-8.905, p=0.043) și cele cu nivel educațional mai scăzut au identificat menopauza cu un fenomen pozitiv mai frecvent (OR pentru studiile superioare raportat la studiile gimnaziale = 0.098, IC 95 %: 0.01-0.449, p=0.003). Jumătate din respondenți (218 persoane; 56,8 %) au menționat că ar urma un tratament de substituție hormonală dacă acesta ar fi gratuit, 153 (39,8 %) ar refuza această terapie, iar 11 (2,9 %) urmează acest tratament oricum.

Concluzii: În urma studiului s-a evidențiat o importantă problemă legată de sursa de informare, precum și de gradul de conștientizare a simptomelor și patologiilor asociate menopauzei; lipsa informării adecvate este responsabilă de reticența față de terapia hormonală menopauzală de substituție; informarea corectă despre menopauză poate ajuta femeile să aibă așteptări mai realiste cu privire la această perioadă și să facă alegeri mai bune între opțiunile de tratament pentru simptomele ei.

Cuvinte cheie: menopauză, sindromul climacteric, managementul perioadei climacterice